

Stortingets energi- og miljøkomite
energi-miljoe@stortinget.no

Vår dato: 27.04.2022
Deres dato:
Vår referanse:
Deres referanse:

Høringsbrev fra NHO - Tilleggsmelding Meld. St. 11 (2021–2022) til Meld. St. 36 (2020-2021) Energi til arbeid

NHO takker for anledningen til å gi innspill til energi- og miljøkomiteens behandling av Tilleggsmelding Meld. St. 11 (2021–2022) til Meld. St. 36 (2020-2021) Energi til arbeid, og til de representantforslagene som behandles sammen med denne meldingen.

Utgangspunkt

Vårt utgangspunkt er at vi må lykkes med å realisere klimamålene, ambisjonene i LO og NHOs felles energi- og industripolitiske plattform, arbeidet med Grønne Elektriske Verdikjeder og Konkrafts innspill om en ambisiøs havvindsatsing. Vi har de beste vindressursene i hele Europa, og de laveste ambisjonene for utbygging. Det trengs derfor et krafttak for klimaomstilling og industrisatsing som både innebærer en helhetlig tilnærming, tydelige ambisjoner og et taktskifte. Stortinget bør samle seg bredt rundt dette.

De siste årene har bedriftene varslet og igangsatt flere initiativer med en tydelig ambisjon om klimaomstilling og grønn jobbskaping på en rekke områder. Stabil tilgang på fornybar kraft til konkurransedyktige priser er en sentral rammebetingelse for dette. Det er også ett av Norges viktigste fortrinn i omstilling til klimavennlig produksjon. Selv om energimarkedet har endret seg drastisk bare siden Solberg-regjeringen la frem stortingsmeldingen "Energi til arbeid" i fjor, er ikke næringslivets ambisjoner endret. Likevel er det økende bekymringer for fremtidig krafttilgang blant mange industriaktører som har grønn kraft som en av sine viktigste forutsetninger for å skalere opp grønne verdikjeder. Ifølge Statnetts analyser vil det norske kraftoverskuddet kunne være borte allerede i 2026.

Forutsigbar tilgang på energi er en avgjørende løsning i den krevende situasjonen Europa står i. Norge har mange muligheter å til å bidra til forsyningssikkerhet i Europa, og det er også i Norges egeninteresse å bidra. Dette handler også om å videreutvikle petroleumsnæringen og norsk sokkel slik at Norge fortsatt er en stabil og forutsigbar leverandør av olje og gass til Europa. Når EU nå skal gjøre seg uavhengig av russisk gass, handler dette på kort sikt å produsere og levere så mye rørgass og LNG som mulig. Det krever et stabilt aktivitetsnivå. Samtidig foreligger det et godt grunnlag for å utvikle Norge som en langsiktig energileverandør fra norsk sokkel med økende innslag av hydrogen, CCS, havvind, mineraler og havbruk.

EUs Green Deal understreker betydningen av at energipolitikk, klimapolitikk og næringspolitikk henger tett sammen. Det må også være et sentralt premiss for Norge. Krigen i Ukraina har demonstrert at energipolitikk også er sikkerhetspolitikk, og at Norge som stor energiproducent og eksportør både av fossil og fornybar energi har en sentral rolle. Taktskiftet i Europa har blitt

forsterket gjennom RePower EU. Dette påvirker Norge som energinasjon, og understreker ytterligere behovet for å være tett sammenkoblet med det som er Europas veivalg og løsninger.

Om tilleggsmeldingen

Det er en god grunntone i tilleggsmeldingen når det gjelder hva som må til for å lykkes. Det er positivt at regjeringen åpner opp igjen prosessene for konsesjonsbehandling av vind på land, at den ønsker å videreutvikle olje- og gassindustrien og gir signaler om videre elektrifisering og hydrogenproduksjon, og at man tar nye skritt i riktig retning for CCS på sokkelen. Regjeringen signaliserer også grep for å korte ned behandlingen av havvind, samt løsninger som kan gi bedre prissikringsstrategier for bedriftene for å møte mer volatile strømpriser fremover. Vi ser også med forventning frem til veikartet for et grønt industriløft som er varslet, med operative strategier for hvordan vi skal lykkes med eksportrettet vekst til å trekke oss nye investeringer og etableringer.

Meldingen avklarer likevel ikke hvordan vi skal tidsnok skaffe oss rikelig kraft til en rimelig pris, slik det er uttrykt i Hurdalsplattformen, og som er avgjørende for store deler av norsk næringsliv. Mye er fortsatt uavklart for de grønne verdikjedene med stort eksportpotensial, som for havvind både når det gjelder ambisjoner og rammeverk for utvikling av både bunnfast og flytende teknologi. Våre analyser utarbeidet i samarbeid med McKinsey viser at andre land posisjonerer seg tydeligere, har større ambisjoner, og et høyere tempo i oppskaleringen av grønne verdikjeder, også på områder der Norge har gode fortrinn.

Vi er derfor utålmodige og ønsker signaler om større industrielle ambisjoner enn de som kommer frem i meldingen. Vi registrerer at det er stor interesse og et bredt flertall for dette på Stortinget. Det bør danne et godt grunnlag for gode og brede politiske kompromisser på Stortinget. Det vil være avgjørende for å lykkes, ikke minst når det gjelder behovet for langsiktighet og forutsigbarhet.

Innspill til komiteens behandling

Vi tillater oss å løfte frem enkelte forslag til komiteens behandling som vi gjerne utdyper ved anledning:

- Stortinget bør samle seg om nødvendige grep for å komme i gang igjen med utbygging av vindkraftprosjekter på land hvor det er lokal tilslutning, for å øke utrulling av solenergi og bygningsintegreerte løsninger, sikre at energieffektivisering realiseres og øke ambisjonen til 15 TWh innen 2030, og ta ut potensialet for opprusting og utvidelse av vannkraftverk. I tillegg må strømmettet i flere regioner raskt forsterkes slik at kraft blir tilgjengelig. Da sikres mulighet for å kunne skape fremtidens grønne industriarbeidsplasser og verdiskaping, og komme i mål med klimaambisjonene vi står sammen om.
- Vi viser også til representantforslagene fra flere partier som tar til orde for økte ambisjoner og raskere tempo i havvindsatsingen. Vi ber Stortinget om å samle seg for å få dette til før havvindtoget går fra oss. Utbyggingene på Sørlige Nordsjø II og Utsira Nord må forseres. Det må legges til rette for tilpassede hybridkabler for tilknytning både til Norge og Europa som er designet for å sikre og bedre den nasjonale krafttilgangen samtidig som designet sikrer lønnsom utbygging.
- En realistisk ambisjon er å bygge 2-3 GW havvind hvert år gjennom 2030 og-40-tallet. Dette vil kunne gi 160-300 TWh ny kraft frem mot 2050, opptil en tredobling av dagens kraftproduksjon. Vi vil da raskt være i en situasjon med et betydelig kraftoverskudd som vil sikre stabil og rimelig krafttilgang i Norge, og et sterkt og godt bidrag til europeisk energisikkerhet og klimaomstilling.

- Den viktigste forutsetningen for et grønt industriløft er stabil og forutsigbar krafttilgang til konkurransedyktige priser i hele landet. Norge må ha konkurransedyktige rammebetingelser for å tiltrekke seg investorer og risikovillig kapital til å investere i fremtidens grønne løsninger i Norge. Differansekontrakter blir etterlyst fra næringslivet, og har blitt brukt med stort hell for å sette fart i utbygging av blant annet havvind i Europa på et tidlig stadium. I Norge kan differansekontrakter være godt egnet blant annet for å komme i gang og utvikle produksjon og marked for hydrogen.
- Det er et stort sysselsettingspotensial i å realisere de industrielle ambisjonene som følger av energi- og klimaomstillingen. Det bør raskt utarbeides en nasjonal kartlegging og analyse av kompetansebehovene som følger med de nye industrisatsingene. Disse bør munne ut i en nasjonal kompetanseplan som bygger på og videreutvikler sentrale kompetansemiljøer og sikrer at vi har god tilgang på nødvendig kompetanse for å realisere ambisjonene.
- NHO har støttet behovet for strømstøtte til husholdninger i den situasjonen vi vært i siden høsten 2021 med ekstremt høye strømpriser. Våre medlemsbedrifter melder om en svært krevende strømsituasjon i deler av landet. Vi mener derfor det er behov for å etablere en ordning for strømstøtte også til bedrifter. Mange bedrifter har allerede svake resultater etter to år med pandemi. Vi har tidligere adressert at en slik ordning i alle fall må omfatte små og mellomstore bedrifter. Ordningen bør ha et omfang omtrent på nivå med den vedtatte strømstøtteordningen til privatkunder, og gjelde den delen av Norge som har de høyeste strømprisene.